

Overvecht – de Gagel

Olympiade de Gagel Vernieuwt

OLYMPIADE DE GAGEL VERNIEUWT

**Resultaten van de Olympiade,
onderdeel consultatietraject Overvecht - de Gagel Vernieuwt**

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1.	Inleiding	6
Hoofdstuk 2.	Samenvatting	8
Hoofdstuk 3.	Het gebiedsplan de Gagel	12
	3.1 van nieuwbouwwijk naar urgentiewijk	12
	3.2 Overvecht de Gagel Vernieuwt	12
Hoofdstuk 4.	Vraagstelling en aanpak	18
	4.1 Vraagstelling: waarom een Olympiade?	18
	4.2 Hoe werkt een Olympiade?	18
	4.3 Voorbereiding en deelname	18
	4.4 Doelgroepensessie	19
Hoofdstuk 5.	Uit de Olympiade	22
	5.1 Inleiding	22
	5.2 Vragen en antwoorden	22
Hoofdstuk 6.	Analyse: gewenst type samenleving en de arrangementen	40
	6.1 Inleiding	40
	6.2 Omschrijving type samenleving	40
	6.3 Het gewenste type samenleving in de Gagel	40
	6.4 Het gewenste type samenleving door de verschillende doelgroepen: verschillen en overeenkomsten	45
	6.5 Gewenst type samenleving en de arrangementen	45
	6.6 Samenvattend schema	51
Hoofdstuk 7.	Toetsing aan het concept-gebiedsplan de Gagel	54
	7.1 Inleiding	54
	7.2 Thema 1. Mensen in Overvecht de Gagel	54
	7.3 Thema 2. De voorzieningen	58
	7.4 Thema 3. Meer keuze en variatie in woningen	58
	7.5 Thema 4. Een aantrekkelijke en veilige woonomgeving	60
	7.6 Vervolproces	61
	7.7 Aanbrengen van focus en verschil: de Gagel een sterk merk	62
Bijlagen:	literatuur	66
	deelnemers	66

Inleiding

HOOFDSTUK I

Voor de buurt de Gagel in de Utrechtse wijk Overvecht is in 2007 een concept-gebiedsplan gemaakt door de gemeente Utrecht en de woningcorporaties Portaal, Mitros en Bo-Ex. Om te weten wat verschillende bewonersgroepen vinden van dit plan is in de periode oktober tot en met half december een consultatietraject georganiseerd. Onderdeel van dit traject is de Olympiade de Gagel. Deze Olympiade is door het bureau Kars Advies begeleid. Deze rapportage is een weergave in woord en beeld van de methode, de resultaten, conclusies en aanbevelingen.

In hoofdstuk 2 wordt een samenvatting gegeven van de resultaten van het traject. In hoofdstuk 3 en 4 wordt kort iets gezegd over de buurt de Gagel, het concept-gebiedsplan en de opzet van de Olympiade. In hoofdstuk 5 worden de uitkomsten van de Olympiade beschreven en omlijst met uitspraken van de deelnemers. In hoofdstuk 6 worden vervolgens de uitkomsten geanalyseerd. En ten slotte worden in hoofdstuk 7 de resultaten vergeleken met het concept-gebiedsplan en zijn aanbevelingen opgesteld als input voor de volgende fase naar een definitief gebiedsplan.

Samenvatting

Wat ik graag zou willen is een buurtje voor 55-plussers met alle voorzieningen die daar bij horen

Wat ik graag zou willen is onderwijs dat mij stimuleert in mijn ambities

Wat ik graag zou willen is een huis met een werkruimte er bij

Wat ik graag zou willen is een buurt voor jong en oud, waar allerlei mensen samen wonen en elkaar ontmoeten

Vier wensen van deelnemers aan de Olympiade De Gagel; een gespreksronde met verschillende groepen bewoners over hun toekomst in de buurt Overvecht de Gagel (november 2007). De gespreksronde vormde een onderdeel van de consultatie van bewoners over het concept-gebiedsplan Overvecht de Gagel Vernieuwt!, dat de gemeente Utrecht en de woningcorporaties Portaal, Mitros en Bo-Ex hebben opgesteld. In een Olympiade formuleren bewoners tijdens een gezamenlijke bijeenkomst hun eigen ideeën en verlangens over de toekomst van hun buurt. Tijdens de Olympiade is er gewerkt in vier groepen: jongeren, ouderen, gezinnen met en gezinnen zonder kinderen. De centrale vraag was: 'Wat voor samenleving willen we hebben in de Gagel en hoe kan het gebiedsplan daaraan bijdragen?'

'Samen' op twee verschillende manieren

De deelnemers aan de Olympiade kiezen voor een groepsgerichte samenleving: 'samen' vinden zij belangrijker dan 'ieder voor zich'. 'Samen' heeft echter niet voor alle deelnemers dezelfde betekenis: de een ziet dat vooral in de eigen groep; de ander liever met verschillende mensen. Niet elke oudere wil een buurtje voor 55-plussers. Er zijn ook ouderen die juist liever in een gemengde buurt wonen. Die verschillen in voorkeur bestaan niet alleen bij de ouderen, maar ook bij de andere groepen bewoners. Sommige deelnemers voelen zich thuis in een ongedwongen en gezellige samenleving, andere in een huiselijke, besloten samenleving.

Overvecht de Gagel wordt een prettige buurt als je aan beide voorkeuren een plaats kunt geven. Binnen Overvecht de Gagel zul je daarvoor kleine herkenbare buurtjes moeten ontwikkelen, waarvan de inrichting en samenstelling aansluit op één van deze samenlevingstypen.

Dat kan in de nieuwe delen van de buurt, maar ook in de delen die blijven bestaan. Juist daar is het belangrijk te weten wat voor samenleving daar bestaat en hoe deze buurten en complexen voor de huidige en toekomstige bewoners aantrekkelijker kunnen worden. Zo krijg je bovendien een betere aansluiting tussen bestaand en nieuw en kunnen bestaande buurtjes juist worden versterkt.

De meer **besloten samenleving** heeft vooral behoefte aan geborgenheid en zekerheid, verschillende groepen wonen naast elkaar, mensen zijn vooral actief in de eigen groep en verwachten het nodige van de overheid. Daar horen voorzieningen die ondersteuning en zorg leveren. Ook de ontmoetingsflats passen daar goed bij. De woonomgeving is ordelijk en overzichtelijk. De **ongedwongen samenleving** neemt veel meer zelf het initiatief; mensen zijn actief in de wijk, op school en in verenigingen en lossen zelf de problemen op. Voorzieningen ondersteunen ontmoeting en bewonersinitiatieven. De woonomgeving is open, levendig en toegankelijk. De mensen die zich hierbij prettig voelen, zorgen ook voor de binding op het niveau van de hele buurt en de wijk en leveren zo een bijdrage aan contacten tussen de verschillende groepen onderling. Voorzieningen als een buurthuis, een brede school en allerlei activiteiten zijn hiervoor nodig. Betrek daarom de sterke mensen uit de buurt nog meer bij het beheren en vernieuwen van de wijk.

Wat betekent dit voor het gebiedsplan?

Binnen de gekozen typen samenlevingen ligt de nadruk op jongeren en gezinnen met kinderen, overigens zonder de andere groepen te negeren. Het voorstel om meer eengezinswoningen te bouwen sluit op de wensen uit de Olympiade aan. De keuze voor een groepsgeoriënteerde samenleving, de wens om te komen tot kleinschalige, herkenbare buurten en het bieden

van wooncarrièremogelijkheden, maakt de keuze voor meer eengezinswoningen tot een logische. Het grootschalige karakter van de wijk staat hiermee op gespannen voet.

De verbetering van het sociaal-economisch perspectief van jongeren én volwassenen is voor het leven van veel mensen in de buurt cruciaal. Op de thema's in het gebiedsplan 'meer kansen voor de jeugd' en 'meer mensen aan het werk' moet dan ook forser worden ingezet.

Voor ouderen die in een ongedwongen samenleving, een gemengde buurt, willen wonen zouden voorzieningen in de buurt moeten worden gerealiseerd. Daarnaast zijn er ouderen die beschut willen wonen, voor hen moeten voorzieningen in het complex worden gerealiseerd.

Groen is een belangrijke kernkwaliteit van de buurt. Met het maken van nieuwe kleinschalige buurtjes en met een mogelijke bebouwing van groenstroken vindt een (al dan niet beperkte) aanpassing van de groenstructuur plaats. De opgave is deze nieuwe bebouwing zo in de totale groenstructuur van de buurt te passen dat een nieuwe kwaliteit ontstaat.

Vervolgproces

De Olympiade is een kwalitatief onderzoek. Niet alle doelgroepen waren tijdens de bijeenkomst even sterk vertegenwoordigd. Daarom is het goed de resultaten te toetsen en aan te vullen met groeps gesprekken met deze doelgroepen, vooral jongeren en huishoudens met een andere etnische afkomst.

Voorstel is dat de deelnemers aan de Olympiade een aantal keren per jaar bij elkaar komen om de voortgang van de activiteiten in de buurt te bespreken. Dit zijn geen vergaderingen, maar inspirerende bijeenkomsten waarop activiteiten worden toegelicht, tentoongesteld of verbeeld. Hierbij wordt gekeken hoe de klankbordgroep van bewoners en de bewoners uit de Olympiade elkaar kunnen versterken. Veel moet nog worden uitgewerkt. Voorstel is om daarvoor samen met bewoners en instellingen ontwerpateliers te houden. Die ontwerpateliers hebben niet alleen betrekking op de nieuwe delen maar ook op de bestaande buurten en complexen in de Gagel en op de aansluiting tussen bestaand en nieuw.

Aanbrengen van focus en het maken van verschil

Door de in de Olympiade gekozen typen samenlevingen als uitgangspunt te nemen, door nadruk te leggen op jongeren en gezinnen met kinderen, en door te kiezen voor kleinschalige herkenbare buurtjes kan focus worden aangebracht in de ontwikkeling van Overvecht de Gagel. Dat helpt om de identiteit van Overvecht de Gagel en van de buurtjes daarbinnen te versterken, en vooral er voor te zorgen dat mensen zich daar thuis voelen.

Het gebiedsplan de Gagel: 'Sterke mensen in een betere buurt'

3.1 Van nieuwbouwwijk naar urgentiewijk

De wijk Overvecht is grotendeels tussen 1959 en 1966 gebouwd. Overvecht de Gagel ligt in Overvecht Noord. Centraal in dit gebied ligt het park De Gagel, van waaruit enkele groenstroken door de buurt lopen. De Gagel grenst vrijwel direct aan een weids polderlandschap. Ruimte en groen zijn dan ook sterke punten. Er wonen ongeveer 10.000 mensen in Overvecht de Gagel. De buurt kent een sterke verjonging, het aantal senioren daalt en het aandeel kinderen en jongeren neemt toe. Verder zie je een toename van huishoudens met een andere etnische afkomst; 56% is allochtoon. Het aandeel eenoudergezinnen is, vooral rond de Tigrisdreef, hoger dan in de rest van de wijk. De werkloosheid is twee keer zo groot als in de rest van de stad. Inkomens zijn laag en de afhankelijkheid van uitkeringen is groot. Bewoners met een goede opleiding en een vast inkomen verlaten de buurt en worden opgevolgd door bewoners uit meer kwetsbare groepen. De Gagel zit wat betreft achterstand van groepen in een neerwaartse spiraal.

Het aandeel van sociale huurwoningen op de totale woningvoorraad is 85%. Het merendeel van de woningvoorraad bestaat uit appartementen, waarvan het grootste deel zich

in tienhoogflats bevindt. Architectonisch is de buurt zeer homogeen. Veel gehoorde klachten in de buurt gaan over: (het gevoel van) onveiligheid, vuilnis op straat, het achterstallig onderhoud aan woningen en aan de openbare ruimte en de eenzijdigheid van het woonmilieu.

3.2 Overvecht de Gagel Vernieuwt

Gebiedsgerichte aanpak

Om de problemen in Overvecht de Gagel de komende jaren het hoofd te bieden en de buurt in de lift te krijgen, hebben gemeente en woningcorporaties gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak. Deze aanpak is uitgewerkt in het concept-gebiedsplan *Overvecht de Gagel Vernieuwt*. Uitgangspunt is dat de Gagel voor huidige en toekomstige bewoners een aantrekkelijke buurt wordt.

Maatregelen

Het concept-gebiedsplan voor Overvecht de Gagel verbindt en verbreedt de fysieke en sociale aanpak. Het plan richt zich op vier thema's: mensen, voorzieningen, woningen en woonomgeving. Het gebiedsplan heeft een looptijd van tien jaar.

Mensen: meer kansen

De sociale maatregelen richten zich op: een veilige, leefbare buurt, meer kansen voor de jeugd, mensen aan het werk, gezond en wel, samenleven en 'naar de mensen toe'. Daarbij wordt een deel van de huidige maatregelen voortgezet, zoals onder andere *Utrecht Veilig!*, jongerenparticipatiegroepen, voor scholen, de ontmoetingsflat en opvoedingsondersteuning.

Op het gebied van jeugd en opvoeding worden de basisscholen omgevormd tot Forumscholen. Voor jongeren komen er meer activiteiten. Er zijn plannen voor een Activiteitencentrum Werk en Scholing om mensen te begeleiden naar werk. Verder moeten extra leerwerktrajecten mensen aan het werk helpen. De gezondheid wordt onder andere bevorderd met kleinschalige activiteiten gericht op 'samen bewegen'. En om mensen met elkaar in contact te brengen worden onder andere kleinschalige projecten als buurt- en flatgesprekken georganiseerd.

Voorzieningen: meer ontmoeting

Hieronder vallen o.a. de eerder genoemde Forumscholen, die op centrale en goed bereikbare plaatsen komen, en het Activiteitencentrum Werk en Scholing. Maar ook een uitbreiding van buurtcentrum De Boog en vervanging van verpleeghuis Rosendaal door een centrum voor woon- en zorgdiensten en zelfstandige woningen staan op het programma.

Wonen: meer keus en variatie

Om meer keus en variatie in woningen en woonmilieus te krijgen, is het plan om de komende jaren driekwart van de woningen te verbeteren of te vervangen. Het gaat onder andere om circa 1500 nieuwe woningen, waaronder 500 eengezinswoningen. Om dat te kunnen bewerkstelligen worden onder andere 9 van de 19 tienhoogflats en het voormalige verzorgingstehuis Titus Brandsma gesloopt. Om meer bewoners de stap te kunnen laten zetten van huur naar koop, wordt een deel van de bestaande huurwoningen verkocht.

Woonomgeving: aantrekkelijk en veilig

De groenstructuur wordt versterkt door zowel onderlinge verbindingen als verbindingen met de polder te maken. Zo komt er een brug over de Karl Marxdreef om snel in het Noorderpark te komen. De route Oranjerivierdreef-Nijldreef-Tigrisdreef wordt de hoofdontsluitingsroute voor het autoverkeer, zodat andere straten worden ontlast. Hierdoor kan op sommige plekken asfalt worden vervangen door groen, speelruimte en wandelroutes. Een beperking van de maximumsnelheid in de woonstraten moet de veiligheid vergroten en de luchtkwaliteit verbeteren.

**Ik wil zo lang mogelijk blijven wonen
waar ik nu woon**

Vraagstelling en aanpak

4.1 Vraagstelling: Waarom een Olympiade?

De gemeente en corporaties hebben een voorstel aan de buurt gedaan en willen tijdens het consultatietraject graag informatie van bewoners voor het verder uitwerken van het concept-gebiedsplan. Daarvoor zijn reacties gevraagd op het plan en zijn er gesprekken gevoerd met verschillende groepen. Daarnaast wordt via een Olympiade met een aantal bewonersgroepen gekeken naar hun eigen woonbeleving, de gewenste buurten en hun toekomstverwachtingen.

Tijdens de voorbereiding van de Olympiade wordt duidelijk dat de vraag 'Wat voor samenleving hebben we in de Gagel als het gebiedsplan klaar is' centraal moet staan. Dit leidt tot de vraag wat het type samenleving is dat de bewoners nu en in de toekomst willen hebben en wat en hoe het gebiedsplan bijdraagt aan het realiseren van dit gewenste type samenleving.

4.2 Hoe werkt een Olympiade?

Voordat we beschrijven wat we hebben gedaan eerst het volgende. De Olympiade is geen inspraaktraject waarbij bewoners rechtstreeks reageren op de maatregelen uit het concept-gebiedsplan. Het is een methode waarbij bewoners hun eigen ideeën en verlangens over het toekomstige de Gagel formuleren. Dit doen ze door binnen de eigen doelgroep met vragen aan de slag te gaan en de antwoorden (in woord en beeld) te vergelijken met de andere groepen. Hierdoor ontstaat een beeld waarin de overeenkomsten en verschillen, de

kansen en de fricties voor de toekomst van de buurt duidelijk worden. De resultaten worden getoetst aan de inhoud van het concept-gebiedsplan.

De Olympiade is een vorm van kwalitatief onderzoek, die vooral gericht is op diepgang en het geven van betekenis aan de resultaten voor de planontwikkeling én de mensen die bij deze planontwikkeling betrokken zijn. Het is geen onderzoek dat alles in beeld probeert te brengen en getalsmatig representatief is voor de bevolking van de buurt. De resultaten van de Olympiade zijn dan ook niet de meningen van de bevolking van de Gagel, maar gewogen meningen van een groep betrokken bewoners, afkomstig uit verschillende doelgroepen in de buurt.

4.3 Voorbereiding en deelname

De voorbereidende fase was gericht op het aanscherpen van de vraagstelling, het vinden van de thema's en het vaststellen van het aantal en de typen doelgroepen die mee konden gaan doen aan het proces. De intentie was om vijf doelgroepen te werven: starters, ouderen, jongeren en gezinnen met en zonder kinderen. Helaas kon geen groep starters worden gemaakt. Ook de deelname van jongeren is beperkt. Ondanks diverse besprekingen op de inloopbijeenkomsten van jongeren in De Boog nemen uiteindelijk slechts drie jongeren deel. Via de inloopbijeenkomsten hebben we echter aanvullende informatie opgehaald die we in dit verslag hebben verwerkt. De deelnemers met een niet-Westerse achtergrond zijn ver in de

minderheid. In de groep gezinnen zonder kinderen hebben ook alleenstaanden geparticipeerd. In aanbeveling 12 wordt een toetsing van het resultaat aan de groepen die hebben deelgenomen voorgesteld.

4.4 Doelgroepensessie

Op vrijdagavond 23 november start de sessie met een diner voor alle deelnemers. Er wordt met elkaar kennisgemaakt, het proces wordt toegelicht en er wordt informatie gegeven over het concept-gebiedsplan. De volgende dag is er een sessie met vier groepen: jongeren, ouderen, gezinnen met en gezinnen zonder kinderen. In de groepen zitten ook professionals. Aan de groepen worden vier vragen gesteld. De antwoorden worden met behulp van cartoons verbeeld. Tijdens de sessie reageren de groepen op elkaar. Verder is er een werkgroep met deskundigen die eigen vragen krijgt. De aanwezige beslissers reageren op de tussentijdse resultaten.

**Basisscholen zijn heel belangrijk,
kinderen zijn onze toekomst**

Uit de Olympiade

5.1 Inleiding

Aan de vier groepen is tijdens de Olympiade een aantal vragen gesteld. Deze vragen zijn:

1. Wat betekent vooruit komen in uw eigen persoonlijk leven?
2. Stel, de toekomstige samenleving de Gagel is een type organisatie. Wat voor organisatie is het dan en wat is dan het type samenleving dat daar het beste bij past?
3. Wat is er nodig om dit type samenleving te realiseren?
4. Stel, u stuurt over 15 jaar een ansichtkaart van de buurt de Gagel naar uw tante in Tilburg. Hoe ziet die ansichtkaart er uit?
5. En tussendoor individuele vragen om waarden en levensstijlen te achterhalen.

Allereerst geven we een samenvatting van de antwoorden.

Daarna zullen we per vraag de uitspraken van de verschillende groepen illustreren.

5.2 Samenvatting

Jongeren

Goed onderwijs, stageplekken in de buurt, werk en woonruimte is nodig voor jongeren. HAVO en VWO moeten dicht in de buurt zijn. Daarnaast willen zij voorzieningen in de openbare ruimte, waaronder een crossbaan. Dat bewoners met een verschillende achtergrond elkaar ontmoeten, wordt belangrijk gevonden.

Zij willen een samenleving met de sfeer van een buurt en een dorp: een samenleving waarin je elkaar kan ontmoeten en elkaar kan leren kennen.

Gezinnen met kinderen

Vooruitkomen in het leven betekent voor de deelnemers betekenisvol zijn voor anderen (in de buurt) en het goed opgroeien van hun kinderen in de buurt. Voor de deelnemers zijn voorzieningen voor de kinderen dan ook cruciaal. Het gaat daarbij onder andere om buitenschoolse opvang en sportfaciliteiten. Op korte termijn is het investeren in het leren van de Nederlandse taal belangrijk. Daarnaast willen de deelnemers uit deze groep meer uitgaansgelegenheden voor volwassenen, zoals een bioscoop en restaurants. Zij willen een samenleving met een dorpse sfeer (zonder gesloten karakter) en een samenleving zoals een gewone woonwijk met verschillende groepen mensen, waarin regels en afspraken bestaan over hoe met elkaar om te gaan.

Gezinnen zonder kinderen

In deze groep zitten niet alleen gezinnen zonder kinderen, maar ook alleenstaanden. Voor een aantal deelnemers heeft vooruitkomen te maken met werk en meer sociale contacten. Een groene woonomgeving waarin je kunt wandelen en van de natuur kunt genieten wordt belangrijk gevonden. Het inleveren van groen voor bebouwing vinden de deelnemers daardoor niet wenselijk.

Ook de deelnemers in deze groep vinden ontmoetingsruimten voor volwassenen (muziek, theater, bioscoop) belangrijk. Wat betreft samenleving willen de deelnemers vooral een samenleving met een dorps en buurtkarakter, en in mindere mate samenlevingen waarin mensen vooral op zichzelf gericht zijn.

Ouderen

De deelnemende ouderen verbinden vooruitkomen in het leven met zolang mogelijk thuis blijven wonen, gezond blijven en contacten hebben met anderen. Zij willen dat gezamenlijk doen, maar verwachten daarbij ook ondersteuning en hulp van anderen. Wat betreft het type samenleving willen de deelnemers vooral samenlevingen met een buurtkarakter en het type woonwijk met veel gezinnen. De deelnemers hebben een verschillend beeld als het gaat over hoe zij zelf willen wonen. Een deel van de ouderen wil in een gemengde (veel verschillende soorten bewoners) buurt wonen, met zorg in de buurt. Een ander deel wil een woonmilieu met vooral mensen uit de eigen groep en een meer beschutte woonvorm, waarbij de zorg is gekoppeld aan het complex.

Vragen en antwoorden

VRAAG 1. VOORUITKOMEN IN UW PERSOONLIJK LEVEN

- A** Wat betekent vooruitkomen in uw eigen persoonlijk leven?
Geef daarvan een voorbeeld uit het verleden.
- B** Geef een voorbeeld van wat vooruit komen in uw leven in de

toekomst voor u betekent.

- C** Wat kunt u zelf doen om vooruit te komen en wat heeft u van anderen nodig?
- D** Maak een individuele poster/tekening van wat vooruit komen in de toekomst voor u betekent.

Antwoorden

Jongeren: stimuleren en motiveren

'Ik wil dat mensen jongeren juist motiveren om hun dromen uit te voeren. Dat hoor je vaak dat jongeren te horen krijgen dat ze iets niet kunnen. Ik wilde zelf advocaat worden, maar mijn leraar zei dat ik dat niet zou kunnen. Dat ik een baan uit een lagere rang moest. Uit de Cito-toets kwam Havo-VWO advies, maar de leraar zei: ga jij maar naar het VMBO.'

Gezinnen met kinderen: goede scholen en activiteiten

'Basisscholen zijn heel belangrijk, kinderen zijn onze toekomst. Ik werk zelf 3 dagen en daarbuiten doe ik veel voor de school. We hebben een slechthorend kind en dat kost extra tijd. Veel ouders willen geen tijd nemen. Die komen alleen hun kind brengen. Van anderen hebben we nodig dat ze wel tijd nemen voor school en crèche.'

'Ik wil meer faciliteiten in de wijk. Ik wil niet dat mijn kind met een zware tas de hele stad door moet voor een goede school. Dus meer scholen, meer sportfaciliteiten. Kinderen verplicht binnen de wijk naar school. Meer buitenschoolse opvang.'

Vraag 1

Het is fijn als mensen betrokken raken bij natuur, dan kijken ze ook anders

Je eigen kwaliteit inzetten om vooruit te komen

Vooruitkomen is een nieuwe baan als zelfstandige, nadat ik ontslagen was

Ik wil dat mensen jongeren motiveren om hun dromen uit te voeren

‘Zinvol bezig zijn in de buurt. Schoonmaken in de buurt met anderen en daardoor thuis raken in de buurt, samen iets drinken, praten.’
‘Veiligheid, meer contacten met de mensen.’
‘Veel activiteiten, meer voorzieningen zoals speeltuinen, buurthuizen, scholen, cursussen en activiteiten.’

‘Ontmoetingsplekken, activiteiten voor jong en oud.’

‘Meer speelplek ingericht voor kinderen. Minder parkeerplaatsen. Tienhoogflats hebben veel parkeerplaatsen.’
‘Betekenisvol zijn voor anderen, dus ook voor anderen in de wijk. Zelf doen: initiatief nemen. Nodig van anderen: aangesproken worden.’

‘Vooruit komen is ook: wonen in een wijk waar mensen de aandacht krijgen die ze nodig hebben.’
‘Goede faciliteiten voor de kinderen, bijvoorbeeld: sport, speelruimte, ontmoetingsruimte.’
‘Meer uitganggelegenheid voor volwassenen, bijvoorbeeld bioscoop, restaurants.’
‘Een brede school waarin veel mogelijk is. Zowel goed les als na school activiteiten voor kinderen en volwassenen. Kinderen zwart en wit.’

Gezinnen zonder kinderen: natuur en kwaliteiten benutten

‘Ik wist van te voren al welke tekening ik wilde. Heeft veel te maken met natuur(...). Overvecht had altijd veel groen. Was een samenhangend geheel, niet een stukje hier en een stukje daar. Dat was er en dat moet zo blijven. Er zijn al veel stukken verloren gegaan. Is een

belangrijk bestanddeel van de wijk, de groene corridors. Natuur betekent veel voor mij. Ik ben veel in de natuur. Heb samen met mijn vrouw een natuur- en milieugroepje opgezet. We proberen daarmee bewoners in te zetten voor de natuur.’

‘Lekker wandelen vanuit huis het Noorderpark in.’

‘Groene woonomgeving. Lekker klussen in werkplaats en tuin.’
‘Veel mensen die zich betrokken voelen of inzetten voor de natuur in de wijk.’

‘Wat belangrijk is voor mij, en dat heb ik aan den lijve ondervonden, is werk en opleiding. Je eigen kwaliteit inzetten om vooruit te komen. Dromen volgen. Ook optimisme is belangrijk. En dat kun je op anderen overbrengen. Net als vertrouwen en enthousiasme. Zijn ook belangrijk.’

‘Een baan als docent. Een goede relatie, liefst met kinderen. Actief sociale contacten onderhouden in de wijk, dat zie ik ook graag in anderen. Spiritueel bezig zijn, geloof.’

‘Ouderen worden eenzamer, de omgeving verandert. Er zijn steeds minder mensen die je geschiedenis nog kennen.’

‘Ik heb een documentaire gezien over een dorp voor 55+ers, met alles erop en eraan. Alles afgestemd op 55+. Dan ben je met allemaal mensen van je eigen leeftijd. Daar zou ik willen wonen. Ik hoop dat ik daar veel

met anderen kan doen. Wandelen, fietsen. De Gagel is met de tienhoogflats niet geschikt voor ouderen. Je moet altijd een stuk met de trap.'

Reactie ouderen

'Een aparte plek voor ouderen lijkt me niks, je moet mixen. Het is een vrije keus waar je woont. Je kunt afspraken maken dat de ouderen onderin de flat wonen en de jongeren naar boven gaan.'

'Je kunt ook denken aan kangoeroewoningen, waarbij de ouders bij hun volwassen kinderen wonen.'

'Meer vrije tijd, wat vaker ritje met de motor.'

'Vrijwilligerswerk tbv beheer wijk, natuur, groen, milieu.'

'Grote schuur/garage bij huis. Niet meer op flat maar een huis op de begane grond.'

'Meer contacten, vrienden, partner?'

'Wat privé-activiteiten doen, zoals muziek/theater/bioscoop bezoeken in de wijk (wat er nu niet of nauwelijks is).'

'Nodig van anderen: andere huisvesting (corporaties), groenbeheer wijk (gemeente).'

Ouderen: een druppel liefde verandert de wereld

'Ik wil zo lang mogelijk blijven wonen waar ik nu woon. Daar heb ik wel een goede gezondheid voor nodig. Anderen moeten mij daarin behulpzaam zijn als me iets mankeert.'

'Er is een onderzoek gedaan door Cumulus en daaruit blijkt dat er veel eenzaamheid is. Mensen zijn hier 30 jaar geleden komen wonen met hun gezin. Door kinderen krijg je contact. Maar de samenstelling verandert door de jaren. Als oudere heb je geen contact met de jonge gezinnen.'

'Samen de schouders eronder zetten. Ik heb lang bestuurlijke ervaring en daardoor weet ik dat je wel iets kunt ontwikkelen, maar dat je mensen nodig hebt om vooruit te komen. En je moet je voortdurend oriënteren. De wijk wordt gemaakt door mensen en dat moet je samen doen. Ik heb anderen nodig die dat samen met mij willen doen. Jong en oud. Je moet open staan voor de ideeën van jongeren, dat houdt je jong. Je moet mensen positief benaderen. Vanuit de manier waarop je zelf benaderd wilt worden. Ik probeer vriendelijk te zijn, de goede kant te zien. Als je zelf niet begint, gebeurt er niets. Een druppel liefde verandert de wereld.'

'Ik heb een documentaire gezien over een tehuis van Humanitas. Die hebben een woonzorgsysteem bedacht waarin je beschouwd wordt als hotelgast. Huisdieren, alles moet kunnen, als je maar geen overlast bezorgt. Ik heb een hekel aan die betutteling, dat je dingen niet mag. Ik hoor ook wel eens verhalen over de thuiszorg.

Dat ze met uitzendkrachten werken die niet eens een bed op kunnen maken.'

'Mijn woning staat op de nominatie om gesloopt te worden. Dat vind ik heel bedreigend. Daarom zit ik in de bewonerscommissie. Portaal staat wel open voor de ideeën van de bewoners. Als er veel mensen zijn die willen blijven, denk ik wel dat ze luisteren.'

'Persoonlijke ontwikkeling, groei, minder druk/meer aandacht voor relaties, prioriteiten stellen, mensen in een kring.'

'Dat er saamhorigheid is onder de mensen. Je probeert contact te maken met allochtonen, maar ze spreken niet goed Nederlands.'

'Ik ben blij zoals het nu is. Ik geniet van het moment.'

'Vooruitkomen betekent voor mij een gemengde omgeving met jong/oud. En dat ik daarin mijn eigen verantwoordelijkheid neem, me niet laat pamperen.'

'Door inbreng van de mensen om me heen heb ik mij kunnen ontwikkelen tot wat ik nu ben. Ik heb oog voor mensen die hulp nodig hebben.'

'Vooruitkomen in de toekomst betekent voor mij: een schonere wijk, dat er ruimte is voor iedereen, blijven dromen dat iedereen in vrede met elkaar in de wijk woont.'

'In je eigen omgeving kijken wat je zelf kunt doen en wat niet op te lossen is doorspelen naar degenen die bevoegd zijn.'

'Wat ikzelf nodig heb is een netwerk, dat in geval van niet zelf meer kunnen, om je heen staat.'

'Gezondheid, samen, verdergaan.'

'Ben helaas nu alleen, maar ik moet wel door. In het verdergaan geeft de piano van mijn man veel steun. Proberen om andere mensen daarin mee te nemen, dus samen naar de top gaan. Kinderen en kleinkinderen om me heen.'

'Contact onderhouden met andere mensen. Bezig zijn met andere dingen, zoals sociaal contact met mensen, zelf dingen ondernemen zoals zwemmen, fitness etc. In mijn eigen huis wonen zolang als het mogelijk is en kan rekenen op hulp als dat nodig is.'

VRAAG 2. DE TOEKOMSTIGE BUURT DE GAGEL ALS ORGANISATIE

- A** Stel je de buurt de Gagel in de toekomst voor als een organisatie, wat voor type organisatie is dat dan?
- B** Wat is de sfeer in deze organisatie en hoe gaan de medewerkers met elkaar om?
- C** Maak als groep een poster van de toekomstige buurt de Gagel als organisatie. Laat in deze poster de sfeer/ sferen in deze organisatie goed tot uitdrukking komen.
- D** Vergelijk jullie keuze voor een type organisatie met de kaarten waarop verschillende type samenlevingen worden beschreven. Wat is dan het type samenleving dat jullie in de toekomst wensen in de buurt de Gagel?

Antwoorden

Jongeren

‘Buurt: families bij elkaar, allerlei mensen. Moet in de ruimste zin, binnen en buiten zijn. Waar we elkaar tegenkomen.’

‘Dorpse karakter: samenleving in het klein, elkaar ontmoeten en elkaar kennen. Dat zien we breed.’

Gezinnen met kinderen

‘Platte structuur waarin alle groepen vertegenwoordigd zijn, met een centrale regie (afstemmen, prioriteren).’

‘Wij zagen een palet voor ons. Een platte structuur, geen

bureaucratie. Toegankelijk voor iedereen, niet alleen voor de sociaal zwakkeren. Groepen moeten samen verantwoordelijkheid dragen voor de organisatie. De organisatie moet open en toegankelijk zijn. Niet zoals een dorp waar je met moeite binnenkomt. Er moet een regisseur zijn die ervoor zorgt dat alle punten geprioriteerd en afgestemd worden. Er moeten spelregels zijn om een kleur niet te laten overheersen.’

‘Dorpse karakter: is nu nog te gesloten, maar wel samendoen.’

‘Wonen in een wijk waar iedereen de aandacht krijgt die ze nodig hebben.’

‘Woonwijk: veilig voor kinderen.’

Gezinnen zonder kinderen

‘We willen misschien wel af van het grootschalige, we willen kleinschalig, elkaar weer kennen.’

‘Wij kwamen op een winkel. Daar kun je dingen halen, maar ook brengen. Misschien ook ruilen. Maar je moet ook zorgen dat de schappen vol staan. (...) Wij dachten aan een klantgestuurde leider. Een platte organisatie met een sfeer van gelijkheid. (...) De kracht moet hem zitten in dat het een aantrekkelijke ontmoetingsplaats is.’

‘De winkel is van ons, we zijn allemaal eigenaar.’

‘Woonmilieus: dorp en buurt en in mindere mate samen leven en solitair wonen.’

Vraag 2

Een samenleving in het klein, elkaar ontmoeten en elkaar kennen

6x 2 vkr 2

Een platte organisatie gestuurd door bewoners op basis van betrokkenheid.

De kracht moet hem zitten in dat het een aantrekkelijke ontmoetingsplaats is.

TAFEL 3 vkr 2

De organisatie moet open en toegankelijk zijn.
Je moet spelregels hebben, iemand die coördineert.

Ouderen

‘De wijk wordt gemaakt door mensen en dat moet je samen doen. Als jezelf niet begint, gebeurt er niets.’

‘Eigen verantwoordelijkheid nemen, niet pamperen.’

‘Een platte organisatie gestuurd door bewoners op basis van betrokkenheid. Een coöperatie. Wel gestuurd door een beroepskracht. Cruciaal zijn daarin de huismeeesters die helpen de kleinere groepen samen te leven.’

‘Buurt: veel ontmoeting, activiteiten per buurt.’

‘Als oudere heb je geen contact met de jonge gezinnen.’

‘Woonwijk: veel gezinnen.’

VRAAG 3. WAT IS ER NODIG?

A Gelet op het door jullie gewenste type samenleving/ woonmilieu wat is er dan volgens jullie groep nodig om dit type samenleving/woonmilieu te realiseren.

B Wat is er nodig op korte en wat is er nodig op lange termijn?

C Wat zijn de drie belangrijkste prioriteiten?

D Maak als groep een poster van een prioriteit op korte en een prioriteit op lange termijn.

Antwoorden

Kinderen

‘Wat wij graag in de wijk zouden zien zijn meer leuke clubjes. Bijvoorbeeld met kinderen aan tafel kleren naaien, tasjes maken.’

‘Een keer per jaar open podium in het park, dansen, muziek.’

‘Een keer in de zoveel tijd een buurtfeest.’

‘Verder een bioscoop en een restaurant.’

‘Ook een hangplek voor jongeren.’

‘Meer kleur in de wijk.’

Jongeren

‘Je moet bewoners met elkaar in contact brengen. Vandaar het paviljoen. Daarin is van alles klaargelegd, zoals harken, muziekinstrumenten, voetballen. Er zijn mensen met verschillende behoeften, maar er zijn er altijd wel een paar die hetzelfde willen doen. Ze komen ook samen het paviljoen uit.’

‘We willen ook functioneel groen, crossbanen, hutten bouwen.’

‘Meer voorzieningen voor starters op de arbeidsmarkt, dus werkplaatsen waar jongeren kunnen starten. Meer werk.’

Gezinnen met kinderen

‘Op korte termijn vooral: taal. Als mensen Nederlands begrijpen, kunnen ze makkelijker in contact komen met elkaar.’

‘Meer uitgaansgelegenheden voor volwassenen, bijvoorbeeld bioscoop, restaurants.’

‘Meer faciliteiten voor ontmoeting, wel met toezicht.’

‘Goede faciliteiten voor kinderen, bijvoorbeeld: sport, speelruimte, ontmoetingsruimte.’

‘Een brede school.’

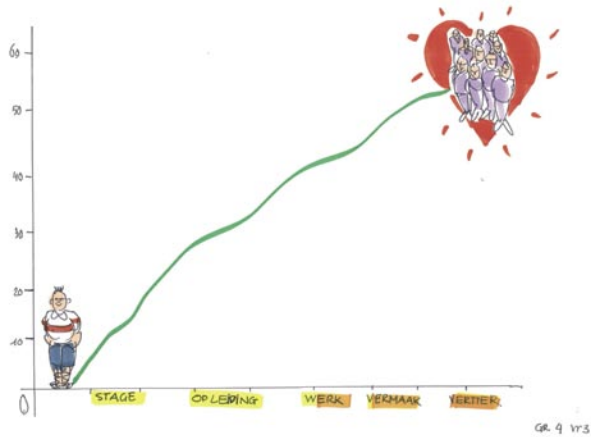
Vraag 3

Meer mogelijkheden om uit je huis te komen en elkaar te ontmoeten

Er zijn mensen met verschillende behoeften, maar er zijn er altijd een paar die hetzelfde willen doen

Jongens uit de buurt lopen stage in de buurt. Zo help je ze, maar zij helpen de buurt ook.

Het allerbelangrijkste vinden wij dat je respectvol met elkaar omgaat.

‘Voorzieningen zoals een Eerste Hulp post.’

‘Meer plekje waar je contact kunt hebben. Hoeft geen groot park te zijn, maar een klein stukje natuur waar je elkaar gewoon tegenkomt. Meer mogelijkheden om uit je huis te komen en elkaar te ontmoeten.’

Op de lange termijn: Meer voorzieningen voor starters op de arbeidsmarkt, dus werkplaatsen waar jongeren kunnen starten. Meer werk. Voorzieningen als een bioscoop en restaurants. Duurzaam wonen.’

Gezinnen zonder kinderen

‘Ontmoetingsplaatsen in de culturele sfeer.’

‘Er is een kloppend hart nodig, een ontmoetingscentrum waar al die succesvolle mensen elkaar ontmoeten.’

‘Ontmoetingsruimten voor 55+. Om gerichte activiteiten te ondernemen. Samen met de allochtone bevolking om ze beter te leren en kennen en begrijpen. Ook hun cultuur.’

‘Jongens uit de buurt lopen stage in de buurt. Zo help je ze, maar zij helpen de buurt ook.’

‘Wij denken aan een brede scholengemeenschap, ook Havo en VWO. Dus meer kansen voor leerlingen die het goed doen. Er is een school nodig met een goed onderwijsconcept.’

‘Als je een goede school hebt, heb je leraren die positief

staan tegenover de leerlingen, die leerlingen stimuleren om hun dromen na te jagen.

Ouderen

‘Het belangrijkste vinden wij dat je respectvol met elkaar omgaat. En dat begint met jezelf. Alert blijven op vooroordelen.’

‘Activiteiten voor kinderen en jongeren.’

‘Straatfeest, barbecue, nieuwjaarsborrel. Faciliteren door gemeente.’

‘Kleinschalige activiteiten door de wijk heen. Gemeenschappelijke ruimtes, meer ontmoeting.’

VRAAG 4. GROETEN UIT DE GAGEL

- A** Stel, u stuurt over 15 jaar een ansichtkaart van de buurt de Gagel naar uw tante in Tilburg. Hoe ziet die ansichtkaart er uit?
- B** Maak een ansichtkaart waarop het toekomstige de Gagel wordt verbeeld.

Antwoorden

Jongeren

‘Sportveld, kleine winkeltjes, overal gezelligheid.’

Gezinnen met kinderen

‘Een buurt waar veel te doen is, waar jong en oud gelukkig is.’

Gezinnen zonder kinderen

‘Groeten uit de Gagel aan de Vecht. De hele wereld kun je hier vinden, palmbomen, strand.’

Ouderen

‘Wij hebben een vredesduif. Als alles gerealiseerd wordt, is het hier namelijk prima wonen.’

GR. V4

UR V4 GR. 1

nr. 4 Groep 4

UR 84 GR. 13

**We willen misschien wel af van het
grootschalige, elkaar weer kennen**

Analyse: gewenst type samenleving en woonarrangementen

6.1 Inleiding

De volgende stap is om de vele beeldende en levendige uitspraken te vertalen naar wat deze betekenen voor de buurt: welke mensen, woningen en voorzieningen zijn nodig? Welke woonmilieus en woonarrangementen verdient de buurt op basis van de uitkomsten van de Olympiade. Tijdens de voorbereiding wordt duidelijk dat de Olympiade primair antwoord moet geven op de vraag: welk type samenleving is het meest wenselijk en wat is er voor nodig om dit te bereiken?

6.2 Omschrijving type samenleving

Bij de analyse van het gewenste type samenleving maken we gebruik van de samenlevingstypologieën van de Smart Agent Company.

Voordat we deze toepassen op de resultaten van de Olympiade zullen we ze eerst kort beschrijven.

De ongedwongen en de gezellige samenleving

In de ongedwongen samenleving wonen veel mensen met verschillende achtergronden ('Mensen met een andere achtergrond horen er ook bij, samen lossen we het op'). Zij vinden het plezierig om met elkaar om te gaan. Er zijn veel sociale contacten, maar je loopt de deur bij elkaar niet plat. Deze samenleving is groepsgericht en extravert. Elkaar ontmoeten gebeurt vanuit een wens tot sociale verbondenheid en uit nieuwsgierigheid. Dit type samenleving is gewend om zelf de zaken op te pakken, organisaties mogen daarbij ondersteunen en faciliteren. Dit is de ongedwongen samenleving op een goede dag. Als deze samenleving een slechte dag heeft, dan is zij vrijpostig en veroorzaakt ze overlast.

De gezellige samenleving is wat meer op elkaar gericht, er worden meer gezamenlijke activiteiten ondernomen (bij elkaar koffie drinken, op verjaardagsvisite, verenigingsleven). Communities als de *Buurt* en *Dorps karakter* behoren tot dit type samenleving.

De huiselijke en de besloten samenleving

Ook dit type samenleving is gericht op de groep, maar dan vooral op de eigen groep (familie, kennissen, etnische afkomst). In dit type samenleving wonen verschillende min of meer homogene groepen die naast elkaar bestaan. Dit kunnen wat betreft samenstelling en afkomst zeer verschillende groepen zijn. Dit type samenleving is overwegend traditioneel georiënteerd.

Het is een huiselijke samenleving waar privacy, warmte en intimiteit op prijs worden gesteld. Zekerheid en bescherming zijn belangrijk. Er wordt van anderen verwacht dat ze zich aanpassen aan de vaak informele regels. Vooral anderen, zoals instellingen, moeten daar voor zorgen; er is snel een gevoel van overlast. Dit type samenleving stelt zich afhankelijk op. Als deze samenleving een slechte dag heeft dan trekt zij zich verder terug en zet zij haar waarden en normen in voor een principiestrijd.

In de besloten samenleving trekt men zich vaker terug achter de eigen voordeur. Mensen in de onmiddellijke omgeving (stukje straat of portiek) zijn bekend, maar verder is privacy of anonimiteit van belang. Community *de Woonwijk* behoort tot dit type samenleving.

De exclusieve samenleving

Dit type samenleving is individueel gericht. Bewoners leven langs elkaar heen. De woning is het belangrijkste. Het is een homogene samenleving. Status en erkenning zijn belangrijk,

evenals ongebondenheid. Rationaliteit en efficiëntie zijn belangrijk. De samenleving is naar binnen gericht. Op een slechte dag voert deze samenleving haar gerichtheid op controle en perfectionisme verder op. Communities als de *Privéwijk* en *Solitair Wonen* behoren tot dit type samenleving.

De levendige samenleving

Ook de levendige samenleving is individueel gericht. Het is een extraverte samenleving waarin ambitie, uitblinken, risico nemen en vernieuwen belangrijk zijn. Dit type samenleving gelooft in zichzelf, is enthousiast en creatief. Op een slechte dag is deze samenleving arrogant en overmoedig. Communities als de *Broedplaats*, *Samen leven* en *the Scene* behoren tot dit type samenleving.

6.3 Het gewenste type samenleving in de Gagel

Aan de deelnemers is tijdens de Olympiade aan de hand van waardenkaarten gevraagd welke waarden voor hen belangrijk zijn. Daarnaast is gevraagd wat voor type samenleving de Gagel in de toekomst zou moeten zijn. Het schema hiernaast is het resultaat.

**NIET:
DE LEVENDIGE SAMENLEVING**

*De deelnemers aan de Olympiade hebben weinig met **eigenzinnig** en nog minder met **presteren***

*Deelnemers kiezen niet voor communities als **the Scene**, **Samen leven** en **Broedplaats***

*De deelnemers hebben ook weinig met **avontuurlijk**, **rationaliteit**, **erkenning** en **status***

*Deelnemers kiezen niet voor **Prive-wijk** en **Solitair Wonen***

**NIET:
DE EXCLUSIEVE SAMENLEVING**

**WEL:
DE ONGEDWONGEN EN
GEZELLIGE SAMENLEVING**

*Tijdens de Olympiade zijn er veel deelnemers die **betrokkenheid**, **vriendschap** en **erbij horen** belangrijk vinden*

*De deelnemers kiezen voor een type community als de **Buurt** en **Dorps karakter***

*De deelnemers vinden **privacy**, **warmte** en **zekerheid** belangrijk*

*Deelnemers kiezen voor een type community als de **Woonwijk***

**WEL:
DE HUISELIJKE EN
BESLOTEN SAMENLEVING**

De door de deelnemers gewenste typen communities in de toekomst zijn zowel *de Buurt*, het *Dorps karakter* en de *Woonwijk*. De deelnemers kiezen daarmee voor de ongedwongen en gezellige samenleving én voor de huiselijke en besloten samenleving. Beide typen samenlevingen zijn georiënteerd op de groep. De andere, meer individualistische gerichte communities en samenlevingen, worden niet of veel minder gekozen. Dat geldt in sterke mate voor *the Scene* en *de Broedplaats* en in mindere mate voor **Samen leven**, *Solitair wonen* en *de Privéwijk*. Uiteraard kan de omvang van elk van deze gewenste samenlevingen in het kader van de Olympiade niet worden vastgesteld en moeten we er rekening mee houden dat ook andere voorkeuren bestaan.

Tussen degenen die kiezen voor een meer groepsgeoriënteerde samenleving bestaan echter ook belangrijke verschillen. Een deel kiest voor een ontspannen, gezellige en open buurt (open mind t.o.v. verschillende soorten mensen) en een ander deel kiest voor een meer geborgenheid, bescherming en privacy biedende, gesloten buurt ('ons soort mensen', met verschillende groepen langs elkaar heen levend). In de ongedwongen samenleving maakt het niet uit wie er naast je komt wonen, je heet je nieuwe burens welkom en biedt zo nodig burenhulp. In de besloten samenleving vinden mensen dat de burens bij hen moeten passen, je moet weten hoe het hier in de buurt er aan toegaat. De burens moeten zichzelf komen voorstellen.

Het 'ontmoeten' in deze twee type samenlevingen heeft dan ook een verschillende betekenis. Degenen die kiezen voor een besloten samenleving hebben vaak een sterk besef van normen en waarden. Voor hen ligt de kern van het ontmoeten van anderen in het overdragen van waarden, normen en regels. Dat geldt niet of in mindere mate voor degenen die een ongedwongen samenleving willen, voor hen staat nieuwsgierigheid en gezelligheid voorop.

De keuze voor een groepsgeoriënteerde samenleving sluit aan bij de wens dat het toekomstige de Gagel gezien moet worden als een platte organisatie waarin bewoners samenwerken. De organisatie is open en toegankelijk voor iedereen. De organisatie wordt geleid door een bedrijfsleider.

Tussen de twee gewenste type samenlevingen zit op dit punt echter verschil. In de ongedwongen samenleving heeft de bedrijfsleider een faciliterende en ondersteunende rol. In dit type samenleving nemen de bewoners zelf het initiatief. Organisaties zijn een natuurlijke partner, er wordt gewerkt op basis van gelijkwaardigheid en er wordt samengewerkt in werkgroepen. In de besloten samenleving wordt van de bedrijfsleider verwacht dat hij veiligheid, zekerheid, duidelijkheid en geborgenheid biedt. In dit type samenleving stellen de bewoners zich meer afhankelijk op van de organisaties: de organisaties zijn als een warm bad voor de wijk.

Door de keuze voor een groepsgeoriënteerde samenleving wordt ook gekozen voor kleinschalige subbuurten in het toekomstige de Gagel. Voor degenen die kiezen voor de ongedwongen samenleving gaat het daarbij vooral om nabijheid, verbondenheid en gezelligheid. Voor degenen die kiezen voor een besloten samenleving gaat het primair om veiligheid en geborgenheid.

6.4 Het gewenst type samenleving door de doelgroepen: overeenkomsten en verschillen

Tussen de deelnemers van de verschillende doelgroepen bestaat weinig verschil als het gaat over de keuze voor een type samenleving: zij kiezen allen voor een groepsgeoriënteerde samenleving. Daarbinnen bestaat echter wel verschil in hun keuze tussen een ongedwongen en gezellige samenleving én een huiselijke en besloten samenleving.

Jongeren kiezen meer voor een ongedwongen samenleving. Zij zijn gericht op ontmoeten, gezelligheid en sociale verbondenheid. Voor een deel van de jongeren geldt dat echter niet. Zij kiezen voor, of behoren tot, een meer besloten samenleving. Dat wil zeggen dat zij zich primair op de eigen groep richten of daarop aangewezen zijn.

Gezinnen met kinderen en ouderen benadrukken wat meer de besloten samenleving. Zij zijn wat meer gericht op veiligheid,

bescherming en op voorzieningen. In de besloten samenleving is er vaak sprake van veel verschillende groepen die naast elkaar bestaan.

De gezinnen zonder kinderen geven naast de ongedwongen samenleving ook een ander type aan, namelijk de levendige samenleving (*Solitair wonen* en *Samen leven*). Het ligt voor de hand om ook aan dit type samenleving naast de groepsgeoriënteerde samenlevingen ook ruimte te geven. Zij kunnen een belangrijke impuls geven aan het vitaliserende vermogen van de wijk.

Uiteraard is het beeld in de werkelijkheid genuanceerder en bestaat er een grotere mix tussen gewenst type samenleving en doelgroepen. Toch is het belangrijk om ook naar de verschillen te kijken, omdat zij belangrijk zijn in het vormgeven van de nieuwe buurten in de Gagel.

6.5 Gewenst type samenleving en de arrangementen.

Wat betekenen de twee varianten in de groepsgeoriënteerde samenleving voor de woonarrangementen: de buurten, de voorzieningen, de woningen en de woonomgeving? We nemen de vier thema's uit het concept-gebiedsplan als leidraad.

Mensen centraal

Kleinschalige herkenbare buurten

De deelnemers aan de Olympiade vragen om kleinschaligheid en maatwerk. Kleinschalige, herkenbare subbuurten met een daarbij behorend voorzieningenniveau passen bij de groepsgerichte samenleving. In de ongedwongen samenleving gaat het om buurten met een open karakter waarin verschillende soorten bewoners wonen die elkaar willen ontmoeten. In de besloten samenleving wonen verschillende groepen naast elkaar, de buurt is meer besloten van karakter.

Sterke mensen in een betere buurt

Deelnemers noemen eigen initiatief belangrijk. Daarnaast is ondersteuning vanuit gemeente en instellingen nodig. Bewoners vormen het sociale kapitaal van de buurt. Buurtinitiatieven moeten dan ook worden gestimuleerd. Tussen beide typen samenlevingen zit echter wel een duidelijk verschil. In de ongedwongen samenleving nemen bewoners zelf initiatief (niet pampere) en zijn actief in de wijk, op school of op de sportvereniging. Zij proberen zelf hun problemen op te lossen. In de besloten samenleving wordt meer van de overheid en de instellingen verwacht (zekerheid en geborgenheid bieden). Bewoners in de besloten samenleving zijn actief in de eigen groep en staan voor hun eigen normen en waarden. Ze zijn vaak goed in het benoemen van de vraagstukken van een buurt.

Sociaal-economisch perspectief

Het bieden van toekomstperspectief aan jongeren wordt door de deelnemers belangrijk gevonden. Gewenste arrangementen zijn dan onder andere: goed onderwijs, stageplekken voor jongeren en kleine bedrijven. Het bestaan van vooroordelen ten aanzien van de toekomstmogelijkheden blijkt regelmatig een probleem te zijn: jongeren worden daardoor nauwelijks gestimuleerd hogerop te komen.

Ook hier bestaan verschillen. In een ongedwongen samenleving zal eerder eigen initiatief worden genomen en gebruik worden gemaakt van eigen netwerken. In een besloten samenleving is men vooral aangewezen op de eigen groep en de instellingen voor het verkrijgen van stageplekken en werk. Blijft overeind dat, ongeacht het type samenleving, overheid en instellingen een belangrijke verantwoordelijkheid hebben om deze voorzieningen te realiseren.

Voorzieningen

De gewenste kleinschaligheid vraagt om voorzieningen op subbuurniveau. Er kan echter spanning bestaan tussen de grootschaligheid van voorzieningen vanuit efficiencyoverwegingen en de gewenste kleinschaligheid vanuit de bewoners. Tussen de twee samenlevingstypen bestaat echter ook verschil als het gaat over aard en gebruik van voorzieningen. In de ongedwongen en gezellige samenleving gaat het meer om voorzieningen gericht op ontmoeting, om het ondersteunen van

bewonersinitiatieven etc. In de huiselijke en besloten samenleving gaat het meer om het bieden van voorzieningen gericht op zorg en ondersteuning. De huidige ontmoetingsruimtes in de flats, mits er begeleiding aanwezig is, voldoen aan de behoefte van de huiselijke en besloten samenleving. Bij het eventueel uitbreiden van deze ontmoetingsruimten moet naar het verschil in behoefte tussen de twee typen samenlevingen worden gekeken.

Het is vanuit het oogpunt van integratie niet gewenst dat de besloten samenlevingen helemaal gesloten zijn of worden. De relatie met en opening naar andere groepen moet worden gefaciliteerd door de verschillende instellingen.

Goed opgroeien in de wijk is voor kinderen en jongeren belangrijk. Een groepsgerichte samenleving met de daarbij behorende woonarrangementen kan daartoe bijdragen. Kinderen kiezen daarbij voor arrangementen die gericht zijn op ontmoeten, gezelligheid en sociale verbondenheid: zoals de door hen gewenste clubs, buurtfeesten, het open podium en de huttenbouwplaats laten zien.

Dat geldt ook voor de jongeren: die een crossbaan en ontmoetingsruimten hebben genoemd.

Voor degenen die kiezen voor een meer besloten samenleving zijn goede faciliteiten, aangeboden door organisaties,

belangrijk. Voor gezinnen met kinderen is het vooral belangrijk dat er goede voorzieningen voor kinderen aanwezig zijn: brede school, sportfaciliteiten, kinderdagverblijf etc. De groep gezinnen met kinderen wil ook graag uitgaansgelegenheden in de nabijheid. Het 'uitgaan' en de nabijheid van de voorziening is voor hen vaak belangrijker dan het ontmoeten van anderen.

Voor degenen die kiezen voor de meer ongedwongen samenleving zijn ontmoetingsruimten in de buurt belangrijk. Voor hen is het ontmoeten van de verschillende culturen van belang, bijvoorbeeld bij activiteiten en/of in specifieke ontmoetingsruimten zoals restaurants, café's etc. Kleinschaligheid en maatwerk op buurtniveau zijn belangrijk om er voor te zorgen dat binding ontstaat.

Ook voor degenen die kiezen voor een besloten samenleving is het hebben van ontmoetingsruimten van belang, zodat zij ook andere groepen tegenkomen. Het bieden van veiligheid en bescherming door bijvoorbeeld de aanwezigheid van medewerkers van organisaties kan belangrijk zijn.

Voor voorzieningen als forumscholen en buurthuizen betekent dit dat zij aan bewoners, die behoren tot de verschillende groepen en verschillende typen samenlevingen, voldoende ruimte en faciliteiten bieden voor én geborgenheid én het ontmoeten van anderen.

De wensen die door ouderen worden geuit zijn verschillend en hebben gevolgen waarop de zorgvoorzieningen worden georganiseerd. Een deel van hen wil in een ongedwongen en een deel van hen in een meer besloten samenleving wonen. De eerste groep wil in een gemengde buurt wonen, waar servicediensten aan huis worden geleverd en zorgvoorzieningen in de nabijheid zijn. De tweede groep wil in een meer beschutte woonomgeving met gelijkgezinden wonen, met daaraan gekoppeld de nodige zorgvoorzieningen.

Woningen

Bij de groepsgerichte samenleving passen vooral eengezinswoningen en kleinschalige complexen. Grootschaligheid is hiermee in strijd. De behoefte aan dit type woningen geldt in principe voor alle doelgroepen. Voor jongeren is het belangrijk dat zij hun wooncarrière in de buurt kunnen starten. Voor gezinnen met kinderen zijn ruimte en een tuin belangrijk. Veel van deze gezinnen wonen nu op flats. Voor ouderen is het belangrijk dat zij in de buurt kunnen blijven wonen. Voor de verschillende groepen, met uitzondering van de gezinnen met kinderen, zijn ook appartementen een goede huisvestingsmogelijkheid.

Wat betreft stedenbouwkundige opzet en architectuur van de woningen bestaat er verschil tussen de twee samenlevingstypen. De stedenbouwkundige opzet en architectuur van de woningen

is in de ongedwongen samenleving open en toegankelijk. Het maken van sociaal contact wordt vergemakkelijkt. De structuur is levendig en divers. In de besloten samenleving is de stedenbouwkundige opzet en de architectuur van de woningen meer besloten en meer gericht op het bieden van veiligheid en bescherming. De structuur is ordelijk en overzichtelijk.

Deze voorkeur voor groepsgeoriënteerde samenlevingen heeft niet alleen betekenis voor de nieuwbouw, maar ook voor de maatregelen in de bestaande bouw en op de aansluiting tussen bestaand en nieuw. Ook zal rekening gehouden moeten worden met een groep bewoners die een meer individualistische samenleving wil.

Woonomgeving

Groen is een belangrijke kernkwaliteit van de wijk. Veel mensen zijn hier vroeger komen wonen omdat de wijk groen en ruim was opgezet. Groen is nog steeds een belangrijke kwaliteit van de wijk. Vanuit de Olympiade is benoemd dat de samenhang in de totale groenstructuur overeind moet blijven, ook bij het bebouwen van groenstroken.

Deelnemers aan de Olympiade vragen op subbuurniveau om meer voorzieningen voor kinderen en jongeren in de woonomgeving, ongeacht het type samenleving. In stijl en sfeer bestaat er tussen de ongedwongen en besloten samenleving

echter verschil. In de ongedwongen en gezellige samenleving is de inrichting van de woonomgeving levendig en gericht op ontmoeting. In de huiselijke en besloten samenleving is deze gericht op ordelijkheid en netheid.

6.6 Samenvattend schema

In het onderstaande schema wordt de analyse samengevat.

GEWENSTE TYPE SAMENLEVINGEN	ONGEDWONGEN EN GEZELLIGE SAMENLEVING	HUISELIJKE EN BESLOTEN SAMENLEVING
DOELGROEP	Meer nadruk op jongeren, gezinnen zonder kinderen (alleenstaanden) en ouderen	Meer nadruk op (traditionele) gezinnen met kinderen en ouderen
MENSEN CENTRAAL	Kleinschalige, herkenbare, gemixte buurten	Kleinschalige, herkenbare, besloten buurten
	Zelfstandige buurtinitiatieven ondersteunen: bijv. buurtfeest, open podium	Leren Nederlandse taal
	Gebruikmaken van netwerken	Meer ondersteuning vanuit organisaties
	Stageplekken en werk voor jongeren	Investeren in opbouwwerk
	Kleine bedrijven	Regels en afspraken over hoe met elkaar om te gaan
VOORZIENINGEN	Havo/VWO in de wijk	'Besloten' ontmoetingsruimten
	Kinderclubs, buurtfeesten, open podium voor kinderen	Brede school
	Ontmoetingsruimte 'het Paviljoen	Kinderdagverblijf
	Restaurant en bioscoop	Sportfaciliteiten
	Zorgvoorzieningen in subbuurt	Uitgaansgelegenheden
		Eerste Hulp post
		Zorgvoorzieningen in complex
		Activiteiten gericht op integratie
WONINGEN	Nadruk eengezinswoningen	Nadruk eengezinswoningen
	Woningen voor jongeren en starters	Complex beschut wonen voor ouderen
	Woningen voor ouderen	Traditioneel en meer besloten
	Open architectuur	
WOONOMGEVING	Natuur en recreatie op wijkniveau	Natuur en recreatie op wijkniveau
	Openbare ruimte: levendig	Openbare ruimte: netjes en gestructureerd
	Crossbaan en huttenbouwplaats	

**Overvecht had altijd veel groen
en dat moet zo blijven**

Toetsing aan het concept-gebiedsplan de Gagel

7.1 Inleiding

Op basis van de analyse in hoofdstuk 5 worden in dit hoofdstuk aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen worden gekoppeld aan de thema's zoals die in het concept-gebiedsplan worden benoemd. Deze thema's zijn:

1. Mensen in Overvecht de Gagel
2. De voorzieningen
3. De woningen
4. De woonomgeving

7.2 Thema 1:

Mensen in Overvecht de Gagel

Groepsgeoriënteerde samenlevingen

Uit de Olympiade is duidelijk geworden dat de daar aanwezige bewoners kiezen voor een groepsgeoriënteerde samenleving. Daarbinnen gaat het om twee typen samenlevingen: een ongedwongen en gezellige samenleving, en een huiselijke en besloten samenleving. Thema's in het concept-gebiedsplan als veilige, leefbare buurt, samenleven en 'naar de mensen toe' sluiten hierbij aan, maar zullen in de twee genoemde samenlevingen verschillend worden ingevuld.

De keuze voor groepsgeoriënteerde samenlevingen betekent dat meer individualistisch georiënteerde samenlevingen door

deze bewoners minder worden gewenst. Dat betekent niet dat er in aanvulling op de gekozen groepsgeoriënteerde samenlevingen geen ruimte is voor een meer individualistisch georiënteerde levendige samenleving in de Gagel. Jongeren, starters, gezinnen met en zonder kinderen en ouderen krijgen en hebben allemaal een plek in de gekozen samenlevingen. Wel is sprake van een nuancering in de keuze van de verschillende doelgroepen tussen de typen samenlevingen.

Bij het kijken naar het type samenleving gaat het niet alleen om de te realiseren nieuwe buurten maar ook om de sub-buurten waar geen grote fysieke veranderingen plaatsvinden. Belangrijk is te weten wat het samenlevingstype is dat in deze laatste subbuurten bestaat en of verandering daarvan gewenst is. Dit om er voor te zorgen dat op termijn in de Gagel een evenwichtige verhouding tussen de verschillende typen samenlevingen op subbuurniveau bestaat, maar vooral ook om de leefbaarheid en het woonplezier in het hele gebied te vergroten.

Ter voorkoming van een buurt met een te besloten karakter (integratieproblemen) moet de focus op het niveau van de buurt de Gagel vooral liggen op 'ongedwongen en gezellig'.

AANBEVELING 1.

- Neem de twee groepsgeoriënteerde samenlevingen - de ongedwongen en de besloten samenleving - als uitgangspunt voor de ontwikkeling van subbuurten,
- zowel voor de subbuurten met nadruk op fysieke veranderingen,
- als voor de subbuurten met nadruk op sociaal en fysiek beheer.
- Onderzoek welk type samenleving in de beheerbuurten bestaat.
- Onderzoek of bijsturing in de beheerbuurten wenselijk is om deze subbuurten voor de verschillende groepen aantrekkelijker te maken.
- Leg voor de binding en integratie voor de hele buurt Overvecht de Gagel de focus op de ongedwongen samenleving.

Kleinschalige herkenbare subbuurten

Met de keuze voor deze twee typen samenlevingen is ook gekozen voor kleinschaligheid in de Gagel. Op het niveau van de Gagel gaat het daarbij om een ongedwongen en gezellige samenleving. Op het niveau van de subbuurt, het complex en de straat, gaat het om kleine herkenbare eenheden waar een van de gewenste groepsgeoriënteerde samenlevingen bestaat. Tussen de twee samenlevingen bestaat verschil. In de ongedwongen samenleving is de buurt opener dan in de besloten samenleving. De laatste biedt meer geborgenheid.

In beide typen zijn ook diverse op maat gesneden voorzieningen aanwezig. Het maken van verschil tussen de subbuurten is belangrijk zodat bewoners kunnen kiezen tot welk type samenleving zij willen behoren. Dat laatste impliceert dat ook aandacht wordt geschonken aan dusdanige toewijzingsregels dat dit het realiseren van het gewenste type samenlevingen ook mogelijk maakt. Door bij de aansluiting van nieuwe buurten op de bestaande buurten het samenlevingstype als uitgangspunt te nemen kan worden bijgedragen aan de versterking van de bestaande buurten.

AANBEVELING 2.

- Ga uit van kleinschalige, herkenbare buurten;
- Gebruik daarbij de twee samenlevingstypen als leidraad;
- Pas dit toe op nieuwbouw, bestaande bouw en op de verbinding tussen bestaand en nieuw.

Jongeren en gezinnen met kinderen

Gelet op de demografische ontwikkeling en gelet op de kwaliteiten en ligging van het gebied ligt het voor de hand om binnen de gekozen typen samenlevingen de nadruk te leggen op jongeren en gezinnen met kinderen, overigens zonder de andere groepen te negeren. Ook deze keuze ligt in het verlengde van het concept-gebiedsplan. Aanscherping hiervan in het gebiedsplan is goed, omdat de Gagel zich daarmee kan onderscheiden van andere buurten.

AANBEVELING 3.

- Stel jongeren en gezinnen met kinderen centraal.

Sterke mensen in een betere buurt

Het concept-gebiedsplan heeft als motto: 'Sterke mensen in een betere buurt'. Het plan richt zich daarbij op het sterker maken van mensen in de buurt én op het aantrekken van sterke mensen van buiten de buurt. Sterke mensen komen niet alleen van buiten de buurt, maar wonen ook in de buurt. Dat blijkt onder andere uit de inzet van de bewoners tijdens de Olympiade. Betrek de sterke mensen bij het beheren en vernieuwen van de wijk en kijk daarbij naar de kwaliteiten die ze sterk maken. Sterke mensen in een ongedwongen samenleving zijn actief in de wijk, zijn actief op school of op de sportvereniging. Zij proberen zelf hun problemen op te lossen en hun kansen te benutten. Sterke mensen in een besloten samenleving staan voor hun normen en waarden en zijn actief binnen de eigen groep. Zij zijn goed in het benoemen van vraagstukken en vragen voor het oplossen ervan ondersteuning van organisaties. Onder andere door blijvend te investeren in het opbouwwerk in de buurt kan deze ondersteuning worden geleverd.

AANBEVELING 4

- Betrek bewoners bij het vernieuwen en beheren van de buurt;
- Maak gebruik van hun kwaliteiten en inbreng;
- Stimuleer hen en zorg – zo nodig – voor ondersteuning.

Sociaal-economisch perspectief

Ook uit de resultaten van de Olympiade blijkt dat de verbetering van het sociaal-economisch perspectief van jongeren én volwassenen cruciaal is voor het leven van veel mensen in de buurt. Op de thema's in het gebiedsplan 'meer kansen voor de jeugd' en 'meer mensen aan het werk' moet fors worden ingezet. Het doorbreken van de stigmatisering en vooroordelen over de toekomstmogelijkheden van de groepen ('zij kunnen alleen maar Vmbo halen'), is daarbij belangrijk.

AANBEVELING 5

- Blijf inzetten op verbetering van het sociaal-economische perspectief van jongeren en volwassenen;
- Stimuleer jongeren in werk, stage en onderwijs;
- Ga door met de succesvolle activiteiten;
- Schep mogelijkheden voor kleinschalige bedrijvigheid.

7.3 Thema 2: De voorzieningen

In het concept-gebiedsplan ligt de nadruk op het vernieuwen van de basisscholen, een nieuw gezondheidscentrum en een tijdelijke, extra ruimte naast De Boog. Deze maatregelen en projecten sluiten aan bij de resultaten van de Olympiade.

Het aantal avonden dat De Boog open is voor jongeren wordt door de groep jongeren te beperkt gevonden. Ook worden door hen voorzieningen gevraagd als een crossbaan en een huttenbouwplaats.

Tijdens de Olympiade worden tevens het realiseren van ontmoetingsruimten, restaurants en een bioscoop voorgesteld. Deze laatstgenoemde voorzieningen zijn een aanvulling op het gebiedsplan. Restaurants en een bioscoop sluiten aan bij de gedachte om op het niveau van de hele buurt de Gagel voorzieningen te realiseren die het samenlevingstype 'ongedwongen en gezellig' ondersteunen.

Vanuit het oogpunt van integratie moet worden vermeden dat besloten samenlevingen geheel gesloten samenlevingen worden. Om dat te voorkomen is naast werk een scala van activiteiten gericht op ontmoeting noodzakelijk.

AANBEVELING 6.

- Onderzoek of het voorzieningenpakket voor kinderen en jongeren in de buurt toereikend is;
- Neem daarin de suggesties mee uit de Olympiade (meer avonden voor jongeren in De Boog, een huttenbouwplaats of een crossbaan).

AANBEVELING 7.

- Onderzoek de mogelijkheden voor ontmoetings- en uitgaansplekken gericht op de twee samenlevingen;
- Onderzoek welke activiteiten integratie tussen de verschillende groepen kunnen bevorderen;
- Leg voor de integratie voor de hele buurt de focus op de ongedwongen samenleving.

7.4 Thema 3: Meer keuze en variatie in woningen

Het voorstel in het concept-gebiedsplan om meer eengezinswoningen te bouwen sluit in hoofdlijnen aan bij de resultaten van de Olympiade.

De keuze voor een groepsgeoriënteerde samenleving, de wens om te komen tot kleinschalige, herkenbare buurten en het bieden van wooncarrièremogelijkheden, maakt de keuze in het concept-gebiedsplan voor meer eengezinswoningen tot een logische. Het grootschalige karakter van de wijk staat hiermee

op gespannen voet. Daarnaast kunnen voor starters, alleenstaanden en voor gezinnen zonder kinderen in beperkte mate appartementen worden gerealiseerd. De stedenbouwkundige structuur en de architectuur in de genoemde typen samenlevingen is echter verschillend. In de ongedwongen samenleving gaat het om een open structuur en architectuur. In een besloten samenleving om een meer naar binnen gerichte en geordende structuur en architectuur.

Uit de Olympiade blijkt dat op twee manieren gevraagd wordt naar wonen in combinatie met zorgvoorzieningen door ouderen. Voor ouderen die in een ongedwongen en gezellige samenleving, een gemengde buurt, willen blijven wonen zouden voorzieningen in de buurt moeten worden gerealiseerd. Daarnaast zijn er ouderen die beschut willen wonen, voor hen moeten voorzieningen in het complex worden gerealiseerd.

AANBEVELING 8.

Baseer het programma van eisen voor de stedenbouwkundige structuur en de nieuwe woningen op het type samenleving dat in een subbuurt gewenst is:

- **streef bij de ongedwongen samenleving naar een meer open structuur,**
- **en in de besloten samenleving naar een meer naar binnen toe gekeerde structuur.**

AANBEVELING 9.

Schep voor ouderen verschillende mogelijkheden:

- **in gemengde (jong en oud) subbuurten, zowel ongedwongen als besloten,**
- **en in subbuurten en wooncomplexen voor ouderen,**
- **en onderzoek hoe daarmee zorgvoorzieningen zijn te combineren.**

7.5 Thema 4:

Een aantrekkelijke en veilige woonomgeving

Groen is een belangrijke kernkwaliteit van de buurt, aldus de deelnemers aan de Olympiade. Ook in het concept-gebiedsplan wordt groen als een belangrijke kernkwaliteit beschouwd. Handhaving van deze kwaliteit wordt door de deelnemers belangrijk gevonden. Het gaat daarbij niet alleen om het groen op het niveau van de subbuurt, maar ook om de groenstructuur voor de hele buurt de Gagel. Met het maken van nieuwe kleinschalige subbuurten en met een mogelijke bebouwing van groenstroken vindt een (al dan niet beperkte) aanpassing van de groenstructuur plaats. De vraag is hoe de nieuwe kleinschalige subbuurten in stedenbouwkundige zin (ruimtelijk en functioneel) passen in de totale groenstructuur van de buurt.

De inrichting en stijl van de openbare ruimte op subbuurt-, straat- en complexniveau zowel in de bestaande, als in de

toekomstige nieuwe buurten moet worden toegesneden op het gewenste type samenleving. De invoering van 30-km-gebied geldt daarbij in principe voor alle subbuurten. Maar de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte is verschillend in de twee samenlevingen. In de ongedwongen is die levendig en gericht op ontmoeting, in de meer besloten samenleving is de openbare ruimte ordelijk en meer gericht op geborgenheid.

AANBEVELING 10.

Werk verder uit hoe de nieuwe kleinschalige buurten passen in en bijdragen aan het groene karakter van de buurt.

AANBEVELING 11.

- Baseer het programma van eisen voor de inrichting en stijl van de openbare ruimte op het type samenleving.
- Bied levendigheid en ontmoetingsruimte aan in de ongedwongen samenleving, en orde en geborgenheid aan in de besloten samenleving.

7.6 Vervolproces

Het betrokken houden van bewoners en instellingen in het vervolgproces is belangrijk. Hiertoe volgt een aantal aanbevelingen.

Toetsing resultaten Olympiade

Zoals gezegd is de methode van de Olympiade kwalitatief onderzoek en geen representatief onderzoek. Mede gelet op de geringe deelname van jongeren en van huishoudens met een andere etnische afkomst is het goed om de resultaten te toetsen en aan te vullen met groepsgesprekken met deze doelgroepen. De gesprekken kunnen worden gevoerd parallel met de uitwerking van het concept-gebiedsplan. Bij de uitvoering hiervan is het goed een relatie te leggen met al lopende activiteiten, zoals het wonen- en kansenonderzoek, bijeenkomsten van de ouderencommissie en van diverse etnische groepen.

AANBEVELING 12.

Toets de resultaten van de Olympiade in groepsgesprekken met jongeren en huishoudens met een niet-Westerse afkomst.

Stefanushgroep

Voorstel is dat de deelnemers aan de Olympiade een aantal keren per jaar bij elkaar komen om de voortgang van de activiteiten in de buurt te bespreken. Dit zijn geen vergaderingen, maar inspirerende bijeenkomsten waarop activiteiten worden toegelicht, tentoongesteld of verbeeld. De bijeenkomsten van deze zogenoemde Stefanushgroep gaan zowel over maatregelen in het kader van het concept-gebiedsplan, als over het bestaande beheer en de sociale activiteiten.

De behandeling en presentatie van activiteiten gebeurt door bewoners, instellingen, corporaties en gemeente. De activiteiten van deze Stefanusgroep moeten wel worden afgestemd met die van de klankbordgroep. Een mogelijkheid is dat beide groepen in elkaar opgaan.

AANBEVELING 13.

Organiseer enkele malen per jaar bijeenkomsten met de Stefanusgroep om de ontwikkelingen met betrekking tot het beheer en de vernieuwing van de Gagel te bespreken.

Ontwerpateliers

Veel moet nog worden uitgewerkt als het gaat om inhoud en vorm geven aan de twee gewenste groepsgerichte samenlevingen (soms gecombineerd met een meer individualistisch georiënteerde samenleving) in kleinschalige, herkenbare subbuurten. Voorstel is om samen met bewoners en instellingen per subbuurt ontwerpateliers te houden om dit verder uit te werken. De ontwerpateliers hebben niet alleen betrekking op de nieuw te bouwen subbuurten, maar ook op de bestaande subbuurten in de Gagel en op de aansluiting tussen bestaand en nieuw.

AANBEVELING 14.

Nodig bewoners van nieuwe en bestaande buurten uit voor ontwerpateliers om inhoud en vorm van beide typen samenlevingen verder uit te werken.

7.7 Aanbrengen van focus en verschil: de Gagel een sterk merk

Aanbrengen van focus

Door de in de Olympiade gekozen typen samenlevingen als uitgangspunt te nemen, door nadruk te leggen op jongeren en gezinnen met kinderen, en door te kiezen voor kleinschalige herkenbare subbuurten kan focus worden aangebracht in het concept-gebiedsplan op het niveau van de visie op de toekomst. Deze focus kan nog worden aangescherpt door op het niveau van de buurt de Gagel uit te gaan van 'ongedwongen en gezellig'.

Het aanbrengen van focus heeft meerdere effecten. Het eerste effect is dat de identiteit van de buurt de Gagel en daarmee het onderscheid in positieve zin ten aanzien van andere buurten herkenbaarder en scherper wordt. Het tweede effect is dat samenhang wordt aangebracht tussen de fysieke en sociale activiteiten. Het derde effect is dat daardoor huidige en toekomstige bewoners zich makkelijker kunnen verbinden met de buurt. Het vierde effect is dat het richting geeft aan het stellen van prioriteiten ten aanzien van de inzet van middelen.

***Maken van verschil; diversiteit en maatwerk
op subbuurtniveau.***

Waar op visieniveau focus wordt aangebracht, ontstaat op het niveau van de subbuurten in de Gagel en de daaraan gekoppelde planuitwerking juist verschil. Er zijn en komen binnen het kader van de gewenste samenlevingstypen verschillende subbuurten in de Gagel, elk met een eigen identiteit en met toegesneden activiteiten en voorzieningen. Dat is van toepassing op zowel de bestaande buurten en complexen, als op de nieuwe buurten en als op de verbinding tussen bestaand en nieuw. Dat vraagt maatwerk bij het verder uitwerken van de plannen. Het effect daarvan is dat mensen zich thuis voelen in hun buurt.

Je moet mogelijkheden hebben om uit je huis te komen en elkaar te ontmoeten

Bijlage 2: Literatuurlijst

- Community Concepts, *The Smart Agent Company* (Leusden, mei 2005)
- De Utrechtse Wijken. Overvecht, *Mieke Heurneman en Bettina van Santen* (Utrecht, 2002)
- Kijken in Overvecht. *Gesprekken met bewoners en instellingen in Overvecht*, Wijkbureau Overvecht
- Overvecht de Gagel Vernieuwt: sterke Mensen, betere buurt. *Concept gebiedsplan, Gemeente Utrecht* (Utrecht, 2007)
- Overvecht en de subwijken Taag/Zamenhofdreef, Wolga/Neckardreef, Amazonedreef en Zambesi/Tigridreef, *Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling*
- Stadsmensen. Levenswijze en woonambities van stedelijke middengroepen, *L. Karsten, A. Reijndorp en J. van der Zwaard* (Apeldoorn, 2006)
- Stadswijk. Stedenbouw en dagelijks leven, *A. Reijndorp* (Rotterdam, 2004)
- Trendrapportage Welzijn 2006-2007. Overvecht, Noordoost, Oost en Binnenstad. *Cumulus Welzijn* (Utrecht, maart 2007)
- Wijkperspectief Overvecht, *Overleggroep Overvecht* (Utrecht, januari 1995)

Bijlage 3: Deelnemers aan de sessies

F. Aich	Dhr. D. Meesterberends
Mw. H. Bayram	Dhr. M. Mulder
Mw. T. Bouterse	Mw. G. Quist
Dhr. J. ten Brink	Mw. G. Reijn
Dhr. P. de Bruijn	Mw. A. van Roosmalen
Dhr. P. Buisman	Q.van Roosmalen
Dhr. H. Bunnik	Mw. E. Salentijn
Mw. Daalhuisen	Mw. S. Sietaram
Dhr. H. Dommerholt	Mw. W. Snel
Mw. M. van Hezewijk	Dhr. L. Traas
Dhr. Van der Hurk	Mw. C. Tubbing
Dhr. A. de Jong	Mw. G. Ulker
Mw. M. Kamperveen	Mw. K. Verdooren
Dhr. J. Klinkenberg	Dhr. V. Verhoeven
Mw. S. van der Kruit	Mw. H. Vervaart
Mw. E. Leijzer	Dhr. F. Verwij
Mw. D. Lommen	Dhr. T. van Warmerdam
Mw. Erdsieck	Dhr. C. van Zundert
S. Khaiyi	Mw. M. Zwaan
Mw. L. Maats	Mw. L. Zijlstra
Mw. I. van Marle	
Mw. Meester	
Y. Mezroui	

UITGANG

Toiletten

OUT N

Kore

Lange

Begeleiding en productie

Procesbegeleiding:	Hans Kars, Rian Peters
Verslag:	Maud Aarsen
Grafische vormgeving:	Geert Gratama, Bussum
Fotografie:	Hans Kars, Willem Mes
Kaarten:	Daniël Koeman
Tekeningen:	Jasper Andries, Geert Gratama, Luuk Poorthuis, Shirley Warlich

Januari 2008

Kars Advies
Erasmuslaan 1b
3584 AZ Utrecht
030 212 98 47
hanskars@karsadvies.nl
www.karsadvies.nl

In opdracht van:

